

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

איזה קרבנות מקריבים ביום טוב

(י"ז א') **משנה:** בית שמאי אומרים: מביאין שלמים (ביו"ט, שהם אכילת הדיוט), ואין סומכין עליהם (כדאמרינן. אלא סומך עליהם מערב יו"ט, ושוחטו ביו"ט. דלא בעינן תיכף לסמיכה שחיטה). אבל לא עולות (באותן שיכול להביא לאחר יו"ט. דכתיב "הוא לבדו יעשה לכם", לכם ולא לגבוה). ובית הלל אומרים: מביאין שלמים¹ ועולות, וסומכין עליהם.

(המשך **משנה:**) עצרת (חג שבועות) שחל להיות בערב שבת - בית שמאי אומרים: יום טבוח (של קרבנות ראייה וחגיגה של יו"ט) אחר השבת (שאינם קריבים לא ביו"ט ולא בשבת). ובית הלל אומרים: אין יום טבוח אחר השבת (ומותר להקריבם ביו"ט). ומודיים (בית הלל) שאם חלה להיות בשבת, שיום טבוח אחר השבת (שאינה דוחה שבת).

(המשך **משנה:**) (וכשחל בשבת, ויום טבוח ביום ראשון) אין כהן גדול מתלבש בכליו (בבגדים נאים שלו) ומותרין בהספד ובתענית (שלא נוהגים מנהגי יום טוב באחד בשבת). שלא לקיים דברי (צדוקים) האומרים עצרת (חלה תמיד) אחר השבת.

אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא: מניין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה? שנאמר, ³ "בַּחֵג הַמִּצּוֹת וּבַחֵג הַשָּׁבָעוֹת וּבַחֵג הַסֻּכּוֹת", מקיש חג השבועות לחג המצות; מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה, אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה.

(ומברר) למאי הלכתא כתביה רחמנא לחג הסוכות? לאקושי לחג המצות, מה חג המצות טעון לינה, אף חג הסוכות טעון לינה (במוצאי יו"ט, ליל חולו של מועד).

(י"ז ב') והתם מנלן? דכתיב "וּפְנִיתָ בַּבֹּקֶר וְהִלַּכְתָּ לְאַהֲלֶיךָ".

תא שמע, **דתני** רבה בר שמואל: אמרה תורה מנה ימים (שלושים יום) וקדש חודש (למוספין), מנה ימים (חמישים יום) וקדש עצרת (בקרבנותיו). מה חודש למנויו (קדושתו באחד מהימים שמונה), אף עצרת למנוייה.

מאי לאו גמר מחודש, מה חודש יום אחד (מאלו שהוא מונה), אף עצרת יום אחד?

אמר רבא: ותסברא? אטו עצרת, יומי מנינן שבועי לא מנינן? והאמר אביי: מצוה למימני יומי, דכתיב "תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", ומצוה למימני שבועי, דכתיב "שִׁבְעָה שָׁבָעַת תִּסְפֹּר לָךְ". ועוד (ראה שמצוה למימני שבועי), "חַג שִׁבְעוֹת" כתיב.⁴

¹ במסכת ביצה (י"ט א') יש מחלוקת אם לבית הלל מביאים גם נדרים ונדבות של שלמים שאינם לחובת היום, ביום טוב, משום שיש בהם אכילה לבעלים, או שרק שלמים לחובת היום הותרו. ומסקנת ההלכה, שנדרים ונדבות אין קריבין.

² ובביתו ובשוק, שלא בשעת עבודה. שלא יתנאה באותו יום טבוח, שיבינו הכל שאינו יו"ט. רש"י. וכתבו תוספות (ד"ה אין כהן), וקשה למורי, חדא, דלישנא לא משמע, דהוה ליה למינקט בכלים נאין! ועוד, מאי איריא כהן גדול, אפילו שאר אדם נמי! ונראה לו דבחי' בגדים איירי. שבימים טובים היה רגיל כהן גדול לעבוד בשביל כבוד היום, אבל ביום טבוח לא היה לובשן כדי לעבוד שלא יתראה להיות יום טוב.

³ דברים, פר' ראה, טז, טז.

⁴ דברים, פר' ראה, טז, ו: וְעִשִּׂיתָ חֵג שִׁבְעוֹת לַה' אֱלֹהֶיךָ מִסֵּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יְבָרַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

מביאין שלמים ועולות: כתב הרמב"ם כבית הלל, "עולת ראיה ושלמי חגיגה אינם דוחין לא את השבת ולא את הטמאה... אבל דוחין את יום טוב; ואף על פי שאין מקריבין ביום טוב נדרים ונדבות, מקריבין עולת ראיה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה, שאין אלו נדרים ונדבות אלא חובות."

מה חג המצות טעון לינה, אף חג הסוכות טעון לינה: רש"י פירש, מוצאי יום טוב. ופנית בבוקר, דאילו ביום טוב תחומין אסור. ומבואר מדבריו שחייב לינה, לילה אחד.⁵ וכתבו תוספות שרבי עזריאל מצא בתוספתא, שטעונים לינה כל ז' ימי החג, אפילו לילה של מוצאי יום טוב האחרון. וכן כתב המאירי בשם יש אומרים. וכן דעת רבינו חננאל, רשב"א, ור"ן. ובשם הר"ר אלחנן כתבו תוספות, דשני ענייני לינה הם, אחד משום יום טוב, והשני משום קרבן שטעון לינה.⁶ והרמב"ם השמיט הדין.⁷

מצוה למימני שבוע: כתב הר"ן, הפירוש הנכון למימני שבועי, היינו בתשלום כל שבוע ושבוע. אבל ברוב המקומות החמירו על עצמם לומר בכל יום 'היום כך וכך לעומר, שהם כך שבועות וכך ימים'. וכן כתב הרא"ש שנהגו כן בכל תפוצות ישראל. וכן פסק השו"ע.⁸

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות פסח, סימן תפט)

א. בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העמר, ואם שכח לספור בתחלת הלילה הולך וסופר כל הלילה. ומצוה על כל אחד לספור לעצמו. וצריך לספור מעמד ולברך תחלה. וסופר הימים והשבועות. כיצד? ביום הראשון אומר: היום יום אחד (בעמר), עד שמיגיע לשבעה ימים ואז יאמר: היום שבעה ימים שהם שבוע אחד (בעמר), וביום שמיני יאמר: היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד (בעמר), וכן עד שיגיע לארבעה עשר ימים: היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעמר), ועל דרך זה מונה והולך עד מ"ט יום.

⁵. כתוב תוספות, ועוד הביא הר"י ראיה, מההיא דלולב וערבה בשמעתין, דאמר זמן בשמיני של חג, שהבכורים טעונין לינה. משמע לינה דומיא דבכורים שהם יום אחד ועוד תני בספרי בפרשת ראה והלכת לאהליך מלמד שטעונין לינת רגלים אין לי אלא אלו מניין לרבות עופות ומנחות יין לבונה ועצים תלמוד לומר ופנית בבוקר כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא מן הבקר ואילך רבי יהודה אומר יכול יהא פסח קטן כו' ומשמע מיהא דלינת רגלים אינו רק דומיא דהני והיינו יום ולילה

⁶. דהיינו, כשמביא שלמי שמחה, חייב ללון לילה אחד אחריו. ואם מביא כל ז', חובת לינה כל ז', מחמת הקרבן. וכשאינו מביא שלמי שמחה, יש חובת לינה של לילה אחד משום היו"ט.

⁷. מקורות: תוספות (חגיגה י"ז ב', ד"ה דכתיב; פסחים צ"ה ב', ד"ה טעון לינה). מאירי (ראש השנה, ה' א', ד"ה עולי). רבינו חננאל (ראש השנה ה' א'). רשב"א (חי' ראש השנה, ד' ב', ד"ה הא דאמרין). ר"ן (חי' ראש השנה ד' ב', ד"ה מה חג).

⁸. או"ח תפט, א. כתב המשנ"ב (ס"ק ז), ואם ספר ימים לחוד ולא הזכיר שבועות, יש אומרים שיצא בדיעבד. ויש אומרים שצריך לחזור ולספור ימים ושבועות כדין, ועל כן חוזר וסופר בלא ברכה. ואם שכח לחזור ולספור מונה שאר ימים בברכה. ואם מנה שבועות ולא ימים, כגון שאמר ביום השביעי 'היום שבוע אחד', ולא הזכיר ימים כלל, לכולי עלמא לא יצא. מקורות: ר"ן (כח א ברי"ף פסחים, ד"ה וכי היכי). רא"ש (שו"ת, כלל כד, סי' יג). ור' מרדכי (מגילה סי' תתג).